

ทิศทางการพัฒนาภาคเหนือ

1. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

1.1 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ภาคเหนือมีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ที่มีการฟื้นฟู สืบสานและสร้างสรรค์พัฒนาสู่การผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบริการสุขภาพและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีชื่อเสียงระดับสากล พื้นที่เกษตรของภาคเหนือมีขนาดเล็กเหมาะสมต่อการปรับระบบการผลิต เพื่อสร้างคุณค่าตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ ท่าเลที่ตั้งของภาคเหนือมีศักยภาพในการขยายการค้า การลงทุนและบริการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง และสามารถ ขยายไปสู่จีนตอนใต้และกลุ่มประเทศเอเชียใต้ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และ ตะวันออก-ตะวันตก รวมถึงเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาภาคเหนือสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้อง นำศักยภาพทางภูมิสังคมประกอบกับปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาและองค์กรในพื้นที่ มาใช้ในการต่อยอดการผลิตและบริการที่มีศักยภาพและโอกาสเพื่อสร้างมูลค่าสูงตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค ภาคเหนือจึงมีเป้าหมายที่จะ “พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง”

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์

1.2.2 เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.2.3 เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพา ครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

1.2.4 เพื่อแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ ป่าต้นน้ำ และปัญหาหมอกควัน

1.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

1.3.1 รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

1.3.2 มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

1.3.3 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ

1.3.4 สัดส่วนคนจนลดลง

1.3.5 สัดส่วนผู้สูงอายุที่เข้าถึงระบบสวัสดิการเพิ่มขึ้น

1.3.6 พื้นที่ป่าต้นน้ำเพิ่มขึ้น

1.3.7 จำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐานลดลง

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการที่มี ศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญา และนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบ ดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหาร จัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันอย่าง ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรที่ยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาด อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี ฝ้าระวังผลกระทบจากการใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิตสร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพสนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อสร้าง ความมั่นใจให้ผู้บริโภค

2) สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (1) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน (2) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่ คุณค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืช และสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

3) สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนและผลิตภัณฑ์ชีวภาพ ในจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร โดยสนับสนุนการนำผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์ พัฒนาเป็นพลังงาน ทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพ มาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่ คุณค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า นำกากมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

4) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิต แก่เกษตรกร เช่นการโซนนิ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับศักยภาพ และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

5) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงเพื่อใช้ ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม และเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกร ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาพื้นฐานด้านการขาดแคลนน้ำดินคุณภาพต่ำประสพอุทกภัยและ ภัยแล้งซ้ำซาก คนมีปัญหาดังในด้านความยากจน และมีปัญหาภาวะทุพโภชนาการ แต่มีความพร้อม ด้านสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัย ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นจะต้องแก้ไขปัญหาด้านพื้นฐานควบคู่ไปกับการพัฒนาการวิจัยเพื่อใช้ ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาค ให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการแสวงหาโอกาสการนำความรู้ ทุน เทคโนโลยีและ นวัตกรรมจากภายนอกมาช่วยขับเคลื่อน โดยการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งและพื้นที่ เศรษฐกิจหลักของประเทศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงและข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่ม อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงที่กำลังมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาเสริมสร้างกิจกรรมการพัฒนาใหม่ๆ ให้แก่ภาค เพื่อให้มีอัตราการเติบโตที่สูงเพียงพอต่อการลดความเหลื่อมล้ำกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศได้ ในระยะยาว

1.1 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ : พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ให้เป็น “ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง”

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อแก้ไขปัญหาปัจจัยพื้นฐานด้านน้ำและดิน ให้เอื้อต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจของภาค

1.2.2 เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพาครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

1.2.3 เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ

1.2.4 เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.2.5 เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และมีบทบาทสนับสนุนประเทศเป็นศูนย์กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

1.3.1 พื้นที่ชลประทาน/รับประโยชน์เพิ่มขึ้น ปริมาณกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งลดลง

1.3.2 สัดส่วนคนจนลดลง

1.3.3 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่าระดับประเทศ

1.3.4 มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

1.3.5 รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความ

เหลื่อมล้ำทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการ แก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่ เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศ เพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการ แก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาอาชีพและรายได้ของเกษตรกร โดยสร้างความมั่นคงของเกษตรกรรายย่อย **โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก เกษตรกรรมยั่งยืน และเกษตรแปลงใหญ่** สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร และพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร/สถาบันเกษตรกร และพัฒนา เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นมีอาชีพ สนับสนุนการเข้าถึง แหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม นำร่องในจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ มุกดาหาร ยโสธร มหาสารคาม สกลนคร อุบลราชธานี อุดรธานี ศรีสะเกษ และหนองบัวลำภู

2. พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัด ยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และศรีสะเกษ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ โดย**ปรับกระบวนการผลิตให้ยู**ภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต พร้อมทั้ง ขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิต การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้า เกษตรที่ใช้สารเคมี และการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกันเองของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชน **รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์** **อย่างเป็นรูปธรรม** โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสม และเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนอง ตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพและการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนมาตรการส่งเสริมตลาดสีเขียว ในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนไปสู่สินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) และความต้องการตลาด โดยส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งตลาดกลาง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่นำร่อง จังหวัดมหาสารคามเลยและอุบลราชธานีให้มีคุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศและจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ **และส่งเสริมการเลี้ยงโคนเนื้อคุณภาพสูง**ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และ อุบลราชธานี และโคนม ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริม การปลูกแปลงหญ้า

และปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงและทักษะเกษตรกร รวมทั้ง การจัดระบบมาตรฐาน โรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและ ขยายตลาดไปสู่อาเซียน

4. พัฒนาให้นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และสกลนครเป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรม เกษตรแปรรูปและอาหารแบบครบวงจร ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมใหม่ โดยสนับสนุน การวิจัยและพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และส่งเสริมการผลิตเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) จากพืชพลังงาน (อ้อยและมันสำปะหลัง) ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลาง และตอนล่าง โดยให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน ส่งเสริมการ แปรรูปสมุนไพร ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ และอำนาจเจริญ โดยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ให้ได้มาตรฐาน GMP

5. ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ SMEs ธุรกิจ Startup และวิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้า อุปโภค บริโภค ในพื้นที่เชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มุกดาหาร เพื่อการส่งออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นอุตสาหกรรมสีเขียวและการใช้ วัสดุดีในพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนความรู้ด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม การพัฒนาช่องทางการ ตลาดในต้นทุนที่ต่ำโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-Commerce, e-Marketing เป็นต้น

6. ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมครามและส่งเสริมพื้นที่ที่มี ศักยภาพให้ ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค อาทิ ขอนแก่น นครราชสีมา สุรินทร์ และ สกลนคร เป็นต้น โดยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบ และตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยี และงานศึกษาวิจัยสร้าง นวัตกรรมเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ยกระดับ ผู้ประกอบการและนักออกแบบ รุ่นใหม่ ให้มีทักษะ มีความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบและการจัดการ เพื่อให้สินค้ามีความหลากหลายและ ทันสมัย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

7. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ท่องเที่ยวอารยธรรม อีสานใต้ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ใน พื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร และอุบลราชธานี ท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ ใน จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ ท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา ท่องเที่ยว ธรรมชาติในจังหวัดชัยภูมิ เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ให้ได้มาตรฐาน ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงใน ลักษณะเครือข่าย เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาทักษะฝีมือ บุคลากรในภาคบริการ และการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ภาษาต่างประเทศ นอกจากนั้นพัฒนาสินค้า OTOP และวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พักให้มีคุณภาพดี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตาม ความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

8. พัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยม วัฒนธรรมล้าน ช้าง เลย-อุดรธานี-หนองบัวลำภู-หนองคาย-สปป.ลาว โดยเร่งพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบ เชื่อมโยงพื้นที่ และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชน กับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและ กับประเทศเพื่อน บ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

9. พัฒนาเมืองศูนย์กลางจังหวัดเป็นเมืองน่าอยู่โดยจัดระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปโภคการที่ มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและกิจกรรมเศรษฐกิจในเมือง จัดระบบ บริการสังคมที่ได้ มาตรฐาน ที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้ความสำคัญต่อการผังเมือง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ความสะอาด และ ดูแลความปลอดภัยของประชาชน และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

10. พื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของ พื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่จังหวัดเลย อุดรธานี สกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา โดยกำหนดและ ทำเครื่องหมายแนว

เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์ให้ชัดเจน ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมใน การฟื้นฟู ปลูกป่าและ ป้องกันการบุกรุก เพื่อรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำ และป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รวมถึงการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

11. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิด สร้างสรรค์ ในการพัฒนาภาค โดยใช้ประโยชน์จากสถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านการวิจัยพัฒนาที่ กระจายตัว อยู่ในพื้นที่ สร้างความเชื่อมโยงสถาบันการศึกษา และภาคเอกชนเพื่อพัฒนาเครือข่ายของ อุตสาหกรรมใน ลักษณะคลัสเตอร์ สนับสนุนสถาบันการศึกษาหรือ วิจัย ให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน และบุคลากรด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นประยุกต์และ ทดลองเพิ่มขึ้น ทั้งการ จัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ การทำวิจัยตลาด การทดสอบผลิตภัณฑ์และโรงงานนำร่องเพื่อให้สามารถแปลงงานวิจัย ไปสู่การใช้ประโยชน์ ในเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ทิศทางการพัฒนาภาคกลาง และพื้นที่กรุงเทพมหานคร

1. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพฯ เป็นภูมิภาคที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงกับทุกภาคภายในประเทศ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร และเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ ระดับกระทรวง หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษาและวิจัยชั้นนำทุกระดับ สถาบันการรักษาพยาบาลที่ดีที่สุด รวมทั้ง สถาบันธุรกิจ และสถาบันการเงินชั้นนำของประเทศ ขณะเดียวกันภาคกลางตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำขนาดใหญ่ที่มีความอุดม สมบูรณ์ เป็น “อู่ข้าว อู่น้ำ” ของ ประเทศ และเป็น พื้นที่ใน แนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของ อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Southern Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงเมียนมา-ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ซึ่งเป็น เส้นทางลัดโลจิสติกส์ (Landbridge) เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตกและโลกตะวันออก

ดังนั้น การพัฒนาภาคกลางสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นต้องรักษาความมีชื่อเสียงของ กรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองชั้นนำระดับโลกต่อไป ควบคู่ไปกับการใช้ศักยภาพพื้นฐานด้านความอุดม สมบูรณ์ ของดินและน้ำ และความพร้อมของสถาบันการศึกษา/วิจัยในการยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตร อุตสาหกรรมที่ ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง รวมทั้งการเร่งรัดผลักดัน เส้นทางลัดโลจิสติกส์ เชื่อมโยงทวาย (เมียนมา) กับระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อให้ภาคกลาง เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการ เชื่อมโยงเส้นทางการค้าการขนส่งระหว่างทะเลตะวันตกและทะเลตะวันออกใน ระยะยาว

1.1 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ภาคกลางมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงกับทุกภาคภายในประเทศ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของ กรุงเทพมหานคร สถาบันการศึกษาและวิจัยชั้นนำทุกระดับ สถาบันการรักษาพยาบาลที่ดีที่สุด นอกจากนี้ ภาค กลางยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง สภาพพื้นที่และระบบชลประทานที่อุดมสมบูรณ์ เป็นฐานเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ และเป็นพื้นที่แนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Southern Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงเมียนมา-ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ซึ่งเป็นเส้นทางลัดโลจิสติกส์ (Landbridge) เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตกและโลกตะวันออก ภาคกลางจึงมีเป้าหมายที่จะ “พัฒนากรุงเทพฯ ลุ่มหานครทันสมัยและภาคกลางเป็นฐานการผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง”

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อรักษาภาพลักษณ์ของกรุงเทพฯ ให้เป็นเมืองที่มีความทันสมัย และเป็นเมืองที่น่าอยู่ น่าเที่ยวในลำดับต้นๆ ของโลกตลอดไป

1.2.2 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขทั้งสุขภาพกาย จิตใจ มีความมั่นคง ด้านอาชีพและรายได้ และมีสภาพแวดล้อมที่ดี

1.2.3 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและ บริการด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว อย่างต่อเนื่อง

1.2.4 เพื่อฟื้นฟูและรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนา เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

1.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 1.3.1 กรุงเทพฯได้รับการจัดลำดับเป็นเมืองที่มีคุณภาพชีวิตชั้นนำในโลกดีขึ้น
- 1.3.2 ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินดีขึ้น
- 1.3.3 รายได้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- 1.3.4 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น
- 1.3.5 มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น
- 1.3.6 คุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาและท่าจีนตอนล่างอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- 1.3.7 ปริมาณขยะที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1** พัฒนารุงเทพฯ เป็นมหานครทันสมัยระดับโลกควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง
- ยุทธศาสตร์ที่ 2** พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติและสร้างความเชื่อมโยงเพื่อกระจายการท่องเที่ยวทั่วทั้งภาค
- ยุทธศาสตร์ที่ 3** ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 4** บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้งและคงความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 5** เปิดประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทวาย-ภาคกลาง-ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก
- ยุทธศาสตร์ที่ 6** พัฒนาความเชื่อมโยงเศรษฐกิจและสังคมกับทุกภาคเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพ และลดความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี

และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1. นำผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติมาใช้ในการ พัฒนาการผลิตข้าวในพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพข้าวซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

2. พัฒนามาตรฐานฟาร์มเพื่อผลิตอาหารปลอดภัย (Food safety) จากสินค้าเกษตร หลักของภาค ได้แก่ ข้าว พืชผัก มะพร้าว โคนม โคเนื้อ สุกร ไก่ เป็ด กุ้ง ปลา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่ง ผลิตสำคัญ ได้แก่ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม และประจวบคีรีขันธ์ เพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคใน ตลาดเฉพาะและตลาดระดับบน

3. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อยกระดับสู่ Smart Farmer และ Smart Farming โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและพันธุ์ที่เหมาะสมรวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการตลาดให้มีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากรประมงทะเล โดยเร่งรัดการอนุรักษ์ พันธุ์ และ การจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบเหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพ เช่น การส่งเสริมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการและวิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การส่งเสริมและพัฒนาการประมงพื้นบ้าน รวมทั้งการส่งเสริมและ พัฒนาธุรกิจการประมง เป็นต้น ในพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งรอบ อ่าวไทย ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ

5. เพิ่มความสามารถการแข่งขันอุตสาหกรรมประมง (สมุทรสาคร) อุตสาหกรรม ก่อสร้าง (สระบุรี) อุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ (พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สมุทรปราการ) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6. พัฒนากาญจนบุรี-ราชบุรี-เพชรบุรีตอนบนให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร และปศุสัตว์และกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเชื่อมโยงกับแหล่งผลิตในเมียนมาโดยเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนในการขนส่งสินค้า รวมทั้งยกระดับคุณภาพ สินค้าอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีความทันสมัยและให้ได้มาตรฐานสากลไปสู่ตลาดอาเซียน

7. ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ SMEs และ Start Up โดยให้ความสำคัญกับการ เสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ อาทิ การนำงานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีมา ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการใช้กลยุทธ์การตลาด ฯลฯ เพื่อให้สามารถเริ่มต้นธุรกิจและเติบโต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออก

1. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคตะวันออกมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมหลัก (Industrial heartland) และเป็นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึกและท่าอากาศยานนานาชาติ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Southern Economic Corridor และ Southern Coastal Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงเมียนมา - ไทย - กัมพูชา - เวียดนาม ซึ่งเป็นเส้นทางลัดโลจิสติกส์ (Land bridge) เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตก และโลกตะวันออก นอกจากนี้ภาคตะวันออกยังเป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญของประเทศ ได้แก่ สุก ร ถั่ว ไข่ ข้าว และผลไม้ รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

ดังนั้น การพัฒนาภาคตะวันออกระยะต่อไป จะต้องพัฒนาต่อยอดฐานเศรษฐกิจที่มีอยู่ของพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์และการค้าบริการ ควบคู่ไปกับการใช้ศักยภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำและความพร้อมของสถาบันการศึกษาวิจัย ยกระดับสินค้า การเกษตรและบริการให้มีมูลค่าสูง เพื่อให้ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นกับดัก “ประเทศรายได้ปานกลาง”

1.1 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

เป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกจะมุ่งพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน โดยรักษาฐานเศรษฐกิจเดิมที่มีอยู่ให้เติบโตอย่างยั่งยืน และสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนให้ประเทศเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ พื้นที่ฐานการผลิตและบริการ เมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค และพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงมากขึ้น
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและ การพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน
- 1.2.3 เพื่อพัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็นเมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีความปลอดภัย การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองมีมาตรฐาน บริการสาธารณะมีคุณภาพ และมีระบบขนส่ง สาธารณะในเขตเมืองอย่างทั่วถึง
- 1.2.4 เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสร้างความสมดุลของระบบนิเวศ

1.3 เป้าหมาย และตัวชี้วัด

- 1.3.1 สัดส่วนคนจนภาคตะวันออกเฉียงเหนือลดลง
- 1.3.2 สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ลดลง
- 1.3.3 มูลค่าการลงทุนภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพิ่มขึ้น
- 1.3.4 จำนวนเมืองศูนย์กลางของจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาเป็นเมืองนำอยู่เพิ่มขึ้น
- 1.3.5 จำนวนพื้นที่ป่าไม้และป่าชายเลนเพิ่มขึ้น
- 1.3.6 สัดส่วนพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ของระบบชลประทานเพิ่มขึ้น
- 1.3.7 การเข้าถึงระบบประปาเพิ่มขึ้น
- 1.3.8 คุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- 1.3.9 ร้อยละของปริมาณขยะที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1	พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นเขต เศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
ยุทธศาสตร์ที่ 2	พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
ยุทธศาสตร์ที่ 3	ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 4	พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับ ประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ที่ 5	เร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีความวิกฤติและจัดระบบการ บริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐานสากล แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่ง เอเชียโดยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสินค้า ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ การแปรรูป และการจัดจำหน่าย

2. ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ ได้แก่ สุกรและไก่ในจังหวัดชลบุรีและฉะเชิงเทรา ให้ผลผลิตมีคุณภาพและได้มาตรฐานความปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยส่งเสริมให้

เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและพันธุ์ ที่เหมาะสม รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการตลาดให้มีประสิทธิภาพ

3. พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ให้คงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งทะเลอย่างยั่งยืนต่อไป โดยเร่งรัดการอนุรักษ์ พื้นฟู และการจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบ เหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เช่น การส่งเสริมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการ จัดการและวิธีการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การส่งเสริมและ พัฒนาการประมงพื้นบ้าน รวมทั้งการ ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการประมง เป็นต้น

ทิศทางการพัฒนาภาคใต้

1. แนวคิดและทิศทางการพัฒนาภาคใต้

ภาคใต้มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงระดับโลก และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถ สร้างรายได้ให้กับภาคทั้งพื้นที่ตอนในและชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน รวมทั้งมีระบบนิเวศชายฝั่งที่เป็นแหล่ง เพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติและเหมาะกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ในขณะที่การผลิตภาคเกษตร ได้แก่ ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นแหล่งผลิตและแปรรูปที่สำคัญของประเทศยังเป็นแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ ภาคใต้มีความได้เปรียบด้านสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้เส้นทางการค้าโลก สามารถเชื่อมโยง การพัฒนา กับพื้นที่ภาคอื่นๆ ของประเทศ รวมทั้งภูมิภาคเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียง

ดังนั้น การพัฒนาภาคใต้ควรพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อรักษาความมีชื่อเสียง ของแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก พร้อมกับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปภาคเกษตรควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาการเชื่อมโยงการค้า การลงทุน กับภูมิภาคต่างๆ ของโลก

1.1 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ “ภาคใต้เป็นเมืองท่องเที่ยวพักผ่อนตากอากาศระดับโลก เป็นศูนย์กลาง ผลิตภัณฑ์ ยางพาราและปาล์มน้ำมันของประเทศ และเมืองเศรษฐกิจเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับภูมิภาคอื่น ของโลก”

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคใต้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของภาคและ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 1.2.3 เพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าและเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม
- 1.2.4 เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก

1.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

- 1.3.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเพิ่มขึ้น
- 1.3.2 ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรของภาคเพิ่มขึ้น
- 1.3.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวประชากรเพิ่มขึ้น
- 1.3.4 รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1	พัฒนาการท่องเที่ยวของภาคใต้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก
ยุทธศาสตร์ที่ 2	พัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ
ยุทธศาสตร์ที่ 3	พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็ง สถาบันเกษตรกร
ยุทธศาสตร์ที่ 4	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนา เขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็ง สถาบันเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา

1. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาค เช่น ข้าว (ข้าวสังหยด ข้าวหอมกระดังงา ข้าวเล็บนก) ไม้ผล (กล้วยหอมทอง มะพร้าว ทุเรียน มังคุด ส้มโอ) และปศุสัตว์ (โคขุนศรีวิชัย) เพื่อให้เป็นสินค้ามูลค่าสูงและได้มาตรฐานส่งออก โดยการส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปรับปรุงการปลูกพืช การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม รวมทั้ง ส่งเสริมการทำเกษตรแปลงใหญ่ในพื้นที่ที่เหมาะสม (zoning) ส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ออนไลน์ผ่านเครือข่ายการสื่อสารสาธารณะ และเพิ่มช่องทางตลาดในกลุ่มตลาดเฉพาะ (Niche Market)

2. ยกระดับอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่งและการทำอุตสาหกรรม ประมงทะเลที่ได้มาตรฐานสากล โดยส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนา กระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสุขอนามัยและเป็นไปตามกฎกติกา สากล การส่งเสริมการจัดระเบียบเรือประมงเข้าสู่ระบบการควบคุมได้อย่างถูกต้องมีมาตรการควบคุมและเฝ้า ระวังการประมง IUU ที่มีประสิทธิภาพขึ้นไปจนถึงการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ของ สินค้าประมง รวมทั้ง ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และชุมพร

3. ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งพา ตนเองและความมั่นคงทางด้านรายได้ให้กับเกษตรกรรายย่อย โดยเฉพาะการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ ผสมผสานร่วมกับการปลูกยางพาราปาล์มน้ำมันและไม้ผล ส่งเสริมการปลูกพืชพันธุ์ดี (ไม้ผล และพืชผัก รวมทั้งพืชเศรษฐกิจอื่น) ที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยการเพิ่มคุณภาพการเกษตร ให้ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการทำเกษตรผสมผสาน

4. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์ม อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) โดยสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กร/สถาบันเกษตรกร และพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตร ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต และบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบรวมทั้งสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งความรู้และแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม และทั่วถึง ยกระดับสินค้าและผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขัน เชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบ คลัสเตอร์ สร้างความเชื่อมโยงธุรกิจชุมชนและ SMEs ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจ Startup และส่งเสริมการพัฒนา ตามแนวทางประชารัฐ

5. วางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นฐานปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของภาคเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืน อาทิ พื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำ ดิน แหล่งน้ำ ชายฝั่ง รวมทั้งพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาล สัตว์น้ำวัยอ่อน โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชนในการป้องกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้ง การวางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก อาทิ พัทลุง และนครศรีธรรมราช

1. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคใต้ชายแดนพึ่งพิงภาคการเกษตร โดยมีพืชเศรษฐกิจหลัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล ซึ่งยังใช้รูปแบบการผลิตแบบดั้งเดิม และมีการแปรรูปขั้นต้นเพื่อการส่งออก ทำให้ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของราคา นอกจากนี้ภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลต่อภาวะการค้าและการลงทุน อย่างไรก็ตาม ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีทรัพยากร ที่อุดมสมบูรณ์และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม รวมทั้งมีพื้นที่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และเมืองชายแดน มีจุดที่ตั้งที่ได้เปรียบในการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างพื้นที่ภาคใต้และมาเลเซียรวมทั้งสิงคโปร์ ประกอบกับ ปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างดำเนินโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อพัฒนา อุตสาหกรรมเกษตร อำนวยความสะดวก การพัฒนาการค้าและการท่องเที่ยว อำเภอสุไหงโก-ลก และอำเภอเบตง เพื่อสร้างงาน และรายได้ให้กับประชาชน ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

1.1 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

“เป็นแหล่งผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้าและการท่องเที่ยวกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียและ สิงคโปร์”

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาระดับการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลัก 1.2.2 เพื่อพัฒนาเมืองชายแดน (สุไหงโก-ลก และเบตง) ให้เป็นศูนย์กลางการค้า การท่องเที่ยว
- 1.2.3 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้านรายได้ การศึกษา และสาธารณสุข

1.3 เป้าหมาย และตัวชี้วัด

- 1.3.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเพิ่มขึ้น
- 1.3.2 มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น
- 1.3.3 รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- 1.3.4 อัตราตายมารดาและทารกลดลง

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ชายแดน ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเมืองสุไหงโก-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยว
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับด้านปศุสัตว์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับ ภาคการผลิต

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

1.1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล

โดยการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปลูก การบำรุงรักษา พัฒนารายขายพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และลดต้นทุนการผลิต และการเก็บเกี่ยวผลผลิต รวมทั้งการแปรรูปและ เพิ่มมูลค่าผลผลิต ประกอบด้วย

(1) **ยางพารา** ผลิตภัณฑ์ยางขั้นต้น ขั้นกลาง อาทิ ยางแท่ง ยางเครฟ และ ยางคอมปาวด์ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนอุตสาหกรรม ปลายน้ำ เช่น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในงานวิศวกรรม (แผ่นยางปูพื้น ยางรองหมอนรางรถไฟ และยางรองคอสพาน) และวัสดุทางการแพทย์ (วัสดุจัดฟัน ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย และสายน้ำเกลือ) ตลอดจนส่งเสริมการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางที่มีดีไซน์ที่ทันสมัยและมีมูลค่าสูง

(2) **ปาล์มน้ำมัน** ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจปาล์มน้ำมันของกลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ส่งเสริมการจัดตั้งอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล ขั้นต้นและขั้นปลายแปรรูปปาล์มน้ำมัน ครบวงจรเพื่อรองรับผลผลิตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

(3) **มะพร้าว** การพัฒนาและสนับสนุนการปลูกมะพร้าวพันธุ์ดี โดยขยาย พื้นที่การปลูกมะพร้าวพันธุ์ดีทั้งมะพร้าวน้ำหอม และมะพร้าวผลแก่ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมแปรรูปมะพร้าว อาทิ มะพร้าวน้ำหอมกระป๋อง น้ำกะทิสด และกะทิกระป๋อง จำหน่ายเพื่อการบริโภคในประเทศและส่งออก รวมทั้งส่งเสริมการทำน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น เพื่อใช้ในธุรกิจสปา และเครื่องสำอาง

(4) **ไม้ผล (ทุเรียน ลองกอง)** ส่งเสริมการผลิตทุเรียนพันธุ์ดีในพื้นที่ จังหวัดยะลา โดยเฉพาะพันธุ์หมอนทอง ชะนี และก้านยาว และส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่มี รสชาติโดดเด่น และลองกองพันธุ์ดีในจังหวัดนราธิวาส ให้ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออก โดยใช้เทคโนโลยี การผลิตตั้งแต่ระบบการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว ระบบการคัดแยกคุณภาพ (Food Processing Technology) พัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีระบบโลจิสติกส์ทั้ง Cool Chain และ Cold Chain ในการ เก็บรักษาผลผลิต และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งการพัฒนา Young Farmer ให้เป็น Smart Farmer ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการฟาร์มและมีศักยภาพด้านการตลาดที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายโดยตรง และการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจและ SMEs จำหน่ายผ่านระบบการตลาดออนไลน์ (E-Commerce) และส่งออก ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

1.2) **พัฒนาระบบตลาดกลางสินค้าเกษตร** (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ให้สามารถ เป็นแหล่งอ้างอิงราคา และศูนย์กลางการซื้อขายของเกษตรกรในพื้นที่ โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สามารถเชื่อมโยงแหล่งซื้อขายทั้งในและต่างประเทศ

1.3) **ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยปรับระบบการผลิตให้สามารถพึ่งพา ตนเองได้** อาทิ การทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกพืชแซมยาง การปลูกพืชร่วมยาง และสร้าง เครื่องมือช่วยเพื่อความร่วมมือด้านการผลิตและการตลาด เพื่อเพิ่มรายได้และลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้าน

ราคาขายพาราและปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ในการ วางแผนการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) และยกระดับเกษตรกรรายย่อยไปสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรมืออาชีพ (Smart Entrepreneur)

2. ยกระดับอุตสาหกรรมประมงการเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่ง เพื่อการ ส่งออกและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และนราธิวาส โดยพัฒนาเพื่อยกระดับศูนย์วิจัยและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นศูนย์กระจายพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณภาพส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบมาตรฐานการจัดการฟาร์ม (Good Agriculture Practice : GAP และ Code of Conduct : CoC) รวมทั้งกระบวนการ ผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีสุขอนามัยที่ได้มาตรฐาน และเป็นไปตามกฎและกติกาสากล ตลอดจนการพัฒนา ระบบตลาด รวมทั้งส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเลที่หลากหลายและได้มาตรฐานสามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มทางการตลาดและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้กับภาคใต้ได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนอง ต่อตลาดเฉพาะ (Niche Market)

3. ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านอาหาร และสร้างอาชีพ และเพิ่มรายได้ในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ โดยการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์เพื่อ เพิ่มปริมาณสัตว์ที่มีพันธุกรรมดี และกระจายพันธุ์ดีไปยังเกษตรกร การส่งเสริมและขยายการเลี้ยงไก่เบตง โคเนื้อ และแพะ ให้เพียงพอต่อการบริโภคในพื้นที่ และสนับสนุนโรงฆ่าที่ได้มาตรฐานและถูกหลักสุขอนามัย และส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ นมแพะพาสเจอร์ไร ไอศกรีม และเครื่องสำอาง

4. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (young Smart Farmer) รวมทั้งสนับสนุนกลุ่ม สถาบัน เกษตรกรในพื้นที่ให้เป็นผู้บริหารจัดการธุรกิจการเกษตรอย่างครบวงจร (Smart Farming) โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัยในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาด ตลอดจนองค์ความรู้และ เครือข่าย หน่วยงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งทุน

5. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีชีวภาพ (Applications of Biotechnology) ในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตด้านอาหาร รวมทั้งผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับห่วงโซ่คุณค่าการผลิตภาคเกษตรของภาค

6. ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า (Brand) ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้า ที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ประจำถิ่นในการประกอบอาหาร อาทิ ไก่เบตง และปลากุเลา เพื่อเพิ่มมูลค่าและรองรับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร

7. พัฒนาพื้นที่อำเภอหนองจิกต่อเนื่องอำเภอเมืองปัตตานี ให้เป็นเขตอุตสาหกรรม เกษตรแปรรูป ปาล์มน้ำมัน ยางพารา มะพร้าว และอุตสาหกรรมแปรรูปประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

8. สนับสนุนการปรับปรุงท่าเทียบเรือปัตตานีให้มีมาตรฐาน สามารถรองรับการ ขนส่งสินค้า Feeder ไปยังท่าเรือของมาเลเซียและอินโดนีเซียได้ และการปรับปรุงร่องน้ำเพื่อรองรับเรือขนาดใหญ่สำหรับท่าเรือปัตตานีและท่าเรือจังหวัดนราธิวาส

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบฯ กทม. 10100

โทรศัพท์ 02-280-4085 ต่อ 6201 6206-7

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ (สพน.)

ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ตำบล

ช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

๕๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๑๒-๖๘๙-๙๒

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สพอ.)

๑๑๕/๑๕๗ หมู่ ๑๔ ถนนมิตรภาพ

ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัด

ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๔๓-๒๓๖-๗๘๔

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง (สพก.)

(ภาคกลางและภาคตะวันออก) ๘๘/๓๘

หมู่ ๔ ตำบลตลาดขวัญ

อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๕๒๖-๗๐๗๔-๕

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ (สพต.)

(ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน) ๑๗๐/๘

ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอ

เมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๗๔-๓๑๒-๗๐๒

4.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาของคณะอนุกรรมการพิจารณางบประมาณฯ ประจำปี 2562

หลักเกณฑ์การพิจารณาของคณะอนุกรรมการครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง เงินนอกงบประมาณ
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สภาการศึกษา ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์
และงบประมาณแผนงานบูรณาการตามที่ได้รับมอบหมาย

1. งบประมาณค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการลงทุน ในทุกงบรายจ่าย ทุกแผนงาน (แผนงานพื้นฐาน แผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ)

- 1) การพิจารณาให้ใช้หลักงบประมาณฐานศูนย์ (Zero-based)
- 2) เป็นรายการที่สอดคล้องกับภารกิจของส่วนราชการ ให้ความสำคัญกับความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดิน ควบคู่กับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญของรัฐบาล
- 3) ให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมายและงบประมาณที่เหมาะสม มีความจำเป็น สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีศักยภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยพิจารณาจากผลงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณปีปัจจุบันประกอบด้วย งบประมาณไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
- 4) มีความพร้อมในการดำเนินงาน
  - ค่าครุภัณฑ์ มีคุณลักษณะเฉพาะ มีประมาณราคาหรือผลการสอบราคามีสถานที่หรือพื้นที่พร้อมรองรับครุภัณฑ์ รวมทั้งมีการตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว
  - มีการกำหนดกรอบอัตราครุภัณฑ์ที่มีการขอรับการจัดสรรงบประมาณในวงเงินสูง หรือปริมาณมาก เช่น ครุภัณฑ์ยานพาหนะ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ครุภัณฑ์สำนักงานใหม่ และครุภัณฑ์ที่เป็นการจัดชุด เช่น ครุภัณฑ์ประจำด่านศุลกากร ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน พร้อมครอบคลุมความต้องการ ได้รับการจัดสรรแล้วจำนวนเท่าใด และจะจัดซื้อในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 อีกจำนวนเท่าใด เป็นการจัดซื้อใหม่หรือทดแทน (แสดงในภาพรวมไม่จำแนกจังหวัด)
  - ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง มีรายละเอียดแบบรูปรายการและประมาณราคา มีสถานที่หรือพื้นที่พร้อมที่จะดำเนินการ รวมทั้งมีการตรวจสอบและดำเนินการตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้ว
- 5) รายการครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่มีราคามาตรฐาน ให้พิจารณาปรับลดตามราคามาตรฐานปัจจุบัน กรณีครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง นอกบัญชีราคามาตรฐานให้เป็นไปตามราคาที่สำนักงบประมาณเคยอนุมัติ หรือตามราคาในส่วนราชการเคยจัดหา หรือตามผลการสอบราคาหรือสอดคล้องกับราคาตลาดเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ให้ปรับลดตามเกณฑ์ราคามาตรฐานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- 6) สำหรับครุภัณฑ์ทดแทน รายการครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ทดแทนให้ทดแทนเฉพาะที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 7 ปี รายการครุภัณฑ์ยานพาหนะให้ทดแทนเฉพาะรถยนต์ที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 12 ปี ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ครุภัณฑ์ยานพาหนะประเภทรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ ให้จัดสรรเฉพาะในพื้นที่สูงหรือทุรกันดารเท่านั้น
- 7) การจัดการระบบคอมพิวเตอร์ที่เป็นรายโครงการหรือรายการที่เป็นวงเงินรวมไม่ได้จำแนกประเภทครุภัณฑ์หรือรายละเอียดประเภทรายการ ให้เสนอรายละเอียดประกอบพร้อมวงเงิน และที่มาของวงเงิน เช่น ตามราคามาตรฐาน หรือตามใบเสนอราคา (ตามเอกสารแนบ)
- 8) รายการสิ่งก่อสร้าง ที่ผูกพันงบประมาณตามสัญญา หรือ ผูกพันงบประมาณตามมาตรา 23 ให้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผลการเบิกจ่าย และเงินที่กักไว้เบิกจ่ายเหลือเมื่อปีมาเปรียบเทียบกับแผนการดำเนินงานที่ตั้งงบประมาณปี 2562 โดยให้ตั้งงบประมาณไม่เกิน 8 เดือน(ถึงเดือนพฤษภาคม 2562) ยกเว้นกรณี

เป็นปีสุดท้ายให้ตั้งงบประมาณไม่เกิน 10 เดือน (ถึงเดือนกรกฎาคม 2562) หากมีผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้และคาดว่าจะไม่สามารถใช้จ่ายได้ทันภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ให้ปรับลดวงงานวงเงินให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

กรณีทราบผลประกวดราคาแล้ว หากเป็นรายการที่แล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ให้ปรับลดงบประมาณตามผลการประกวดราคา แต่หากมีการผูกพันงบประมาณในปีต่อไป ให้ปรับงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายตาม TOR ของผลการประกวดราคา

9) รายการค่าที่ดิน หากไม่มีพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดิน หรือรายชื่อประชาชนที่ยอมรับค่าชดเชยจากการเจรจาปรองดอง ให้พิจารณาปรับลดได้

กรณีมีพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดินและได้มีการสำรวจประเมินค่าชดเชยที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้างสามารถระบุพื้นที่การจ่ายค่าชดเชยได้ ให้พิจารณาแผนการใช้จ่ายงบประมาณและเงินที่กักไว้เบิกจ่ายเหลือปีมาพิจารณาประกอบด้วย

10) รายการค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการลงทุน ให้พิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างประหยัด และเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องหลักเกณฑ์ราคากลางการจ้างที่ปรึกษา สามารถเบิกจ่ายได้ในปีงบประมาณ โดยระยะเวลาไม่เกิน 9 เดือน ทั้งนี้หากลักษณะงานไม่มีความจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือใช้เทคโนโลยีขั้นสูง หรือใช้กำลังคนจำนวนมาก ให้ปรับลดหรือให้หน่วยงานดำเนินการเอง

2.2 หลักเกณฑ์การปรับลดงบประมาณค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการลงทุน ที่ตั้งงบประมาณไว้ในงบลงทุน งบเงินอุดหนุน หรืองบรายจ่ายอื่น ทุกแผนงาน (แผนงานพื้นฐาน แผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ)

- 1) ผลการประกวดราคาค่าต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
- 2) ผลการดำเนินงานล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้และคาดว่าจะไม่สามารถใช้จ่ายได้ทันภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
- 3) ปรับลดราคามาตรฐาน หรือ ราคาที่เคยจัดซื้อหรือตามแนวทางที่กำหนด
- 4) หมดความจำเป็น หรือได้ใช้เงินเหลือจ่ายดำเนินการไปแล้วหรือยกเลิกโครงการ
- 5) ประหยัดค่าใช้จ่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ปรับลดเป้าหมายหรือจำนวนที่จัดซื้อจัดจ้าง
- 6) ปรับลดโครงการ/รายการ ที่ยังไม่มีความพร้อม ความชัดเจนในการดำเนินงาน
- 7) ปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายต่อหน่วยตามหลักเกณฑ์ แนวทางที่สำนักงบประมาณหรือคณะกรรมการฯ กำหนด เช่น ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว เป็นต้น
- 8) ปรับลดรายการที่มีการดำเนินการซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน เช่น การฝึกอบรมสัมมนา
- 9) ปรับรายการที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจ หน้าที่ของหน่วยงาน หรือไม่ใช่กรณีที่มีพันธะผูกพัน/ข้อตกลง
- 10) กรณีอื่นๆ นอกเหนือจาก 1) - 10) (ระบุ)

แนวทางการพิจารณาคณะอนุกรรมการฝึกอบรม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ ค่าจ้างเหมาบริการ
ค่าจ้างที่ปรึกษา การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี ค่าเช่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ
งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น องค์การมหาชน หน่วยงานในกำกับ รัฐวิสาหกิจ
กองทุนและเงินทุนหมุนเวียน และงบประมาณแผนงานบูรณาการตามที่ได้รับมอบหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

---

1. แนวทางการพิจารณา

1) ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และยุทธศาสตร์การจตุรบรรพงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

2) การจตุรบรรพงบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและภารกิจในการดำเนินงานของหน่วยงาน และพิจารณาเหตุผลความจำเป็น ความคุ้มค่า ผลการดำเนินงาน และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับตามแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศ

3) พิจารณาการใช้จ่ายงบประมาณในปีที่ผ่านมา และคาดว่าหน่วยงานจะสามารถใช้จ่ายงบประมาณในปี พ.ศ. 2562 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากผลการเบิกจ่าย วงเงินงบประมาณคงเหลือ การกักเงินเบิกจ่ายเหลือเมื่อปี และการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณในปีที่ผ่านมาจากกรมบัญชีกลาง

4) พิจารณารายการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งพิจารณาไม่ให้ความซ้ำซ้อนกับรายการที่มีการดำเนินการไปแล้ว ซึ่งเกิดจากการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณปี พ.ศ. 2561 หรือเกิดจากการปรับแผนตามมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ พ.ศ. 2561

5) พิจารณาภาพรวมงบประมาณของงบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปี พ.ศ. 2562

ด้านการฝึกอบรมและสัมมนา

1) การจัดการฝึกอบรม สัมมนา ของทุกหน่วยงานควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ทั้งด้านจำนวนคน หลักสูตร และระยะเวลา รวมทั้งในแต่ละหลักสูตรควรต้องตอบสนองต่อภารกิจหลักของหน่วยงาน โดยจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ (ประหยัด ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล)

2) พิจารณาใช้สถานที่ราชการ และวิทยาการควรเป็นบุคลากรของรัฐเป็นลำดับแรก รวมทั้งควรพิจารณาจำนวนคน และระยะเวลาการอบรมสัมมนาให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีสถานที่จัดฝึกอบรมของตนเอง ควรใช้สถานที่ของหน่วยงานเป็นหลัก หากไม่มีสถานที่ของตนเองอาจขอความร่วมมือใช้สถานที่จากภาคราชการด้วยกัน เพื่อเป็นการใช้สถานที่ราชการอย่างคุ้มค่า

3) ควรมีการบูรณาการแผนหรือหลักสูตรการฝึกอบรมระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวง กรณีมีหลักสูตรที่มีความสอดคล้องและมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณและลดความซ้ำซ้อน

4) การจัดฝึกอบรม สัมมนา ให้แก่บุคคลภายนอก ทั้งบุคลากรในภาคเอกชนและผู้ประกอบการ ควรให้มีการสมทบค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม เช่น ค่าที่พัก ค่าพาหนะ

5) การจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้พื้นฐานแก่ประชาชน ควรปรับวิธีการและรูปแบบการฝึกอบรมให้การจัดเป็นแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทำเป็นชุดความรู้ไว้ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์

6) หลักสูตรการฝึกอบรมที่จัดให้มีการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ควรพิจารณาให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและประหยัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่าย เช่น ระยะเวลาการศึกษาดูงาน กลุ่มประเทศ อัตราขั้นต่ำโดยสารเครื่องบิน เป็นต้น และให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2559 เรื่อง การพัฒนา

บุคลากรภาครัฐโดยจัดหลักสูตรฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ (ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว 160 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2559) ดังนี้

(6.1) ควรเน้นการดูงานในประเทศ ตามสถานที่และกิจกรรมเป้าหมายที่เหมาะสม เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(6.2) หากเป็นการดูงานในประเทศเพื่อนบ้านบริเวณพื้นที่ชายแดน ควรพิจารณาการพักค้างในประเทศไทย เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีรายได้น้อยและผู้ประกอบธุรกิจตามแนวชายแดนได้ดำเนินธุรกิจชุมชนและได้ประโยชน์จากการดูงาน

(6.3) ในกรณีจำเป็นต้องดูงาน ณ ต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในเชิงเปรียบเทียบหรือศึกษาจากต้นแบบ ให้พิจารณาการเรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน หรือบวกสาม ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เป็นลำดับแรก

ด้านการโฆษณาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

1) การตั้งงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์ ส่วนราชการต้องกำหนดวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เช่น ต้องการสร้างความเข้าใจเรื่องใด หรือต้องการเผยแพร่งาน กิจกรรมที่ได้จัดทำขึ้นแก่ประชาชนกลุ่มใด โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้าและอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับภารกิจ พันธกิจของหน่วยงาน และเหมาะสมกับเรื่องที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์

2) พิจารณาประเภทของสื่อในการประชาสัมพันธ์ จะต้องเหมาะสมกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยต้องกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การเลือกช่วงระยะเวลาและความถี่ในการประชาสัมพันธ์ ให้เหมาะสม โดยเฉพาะการใช้สื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ ควรพิจารณาใช้สื่อที่เป็นของรัฐเป็นอันดับแรก

3) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หน่วยงานควรคำนึงถึงการเข้าถึงสื่อได้ง่ายของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ ควรกระจายการประชาสัมพันธ์ไปยังสื่อต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

4) การตั้งงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลงานของหน่วยงานภาครัฐควรปรับปรุงเทคนิคหรือวิธีการให้มีความทันสมัย เป็นสากล ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก โดยให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน ซึ่งจะสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมได้

5) การจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ การเสริมสร้างความรู้ตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ ควรพิจารณาตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานดำเนินการเองแทนการจ้างเอกชน

6) การจัดทำแผ่นพับเพื่อแจกจ่าย ควรพิจารณากลุ่มเป้าหมายที่จะได้ประโยชน์เป็นสำคัญ ไม่ควรทำในลักษณะแจกจ่ายทั่วไป

ด้านการจ้างที่ปรึกษา

1) เป็นโครงการตามอำนาจหน้าที่โดยตรง หรือเป็นโครงการที่ได้รับมอบหมายเชิงนโยบายที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ ภารกิจ วิสัยทัศน์ของหน่วยงานและมีทิศทางที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นโครงการที่หน่วยงานอื่นสามารถนำองค์ความรู้ไปบูรณาการได้

2) เป็นโครงการที่มีความจำเป็น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้จริง เพื่อให้ผลการจ้างที่ปรึกษามีความคุ้มค่า

3) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรหรือมีผลกระทบต่อภายนอกองค์กรหรือตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

4) เป็นโครงการที่เข้าลักษณะ ดังนี้

- เป็นโครงการสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ
- เป็นโครงการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- เป็นโครงการที่อยู่ในความสนใจของประชาชน

- เป็นโครงการที่ต้องใช้องค์ความรู้เฉพาะทางหรือมีเทคนิคซับซ้อน ต้องใช้ความชำนาญพิเศษที่บุคลากรของหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้เอง โดยควรพิจารณาสถาบันการศึกษาระดับสูงทั้งภาครัฐและภาคเอกชนก่อนการพิจารณาบริษัทเอกชน

ยกเว้นการจ้างที่ปรึกษาด้านกฎหมายเพื่อการร่างหรือพัฒนากฎหมาย หน่วยงานควรใช้บริการจากหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ปรึกษาด้านกฎหมายของรัฐสภา กรมพระธรรมนูญ เป็นต้น

5) ให้นำหน่วยงานพิจารณาเลือกจ้างที่ปรึกษาไทยที่มีรู้ความสามารถในด้านที่เกี่ยวข้องก่อนเป็นลำดับแรก แต่หากมีความจำเป็นและไม่อาจจัดจ้างที่ปรึกษาไทยที่เหมาะสมได้ ให้จ้างที่ปรึกษาต่างประเทศได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0505/ว 55 ลงวันที่ 12 เมษายน 2550)

- กรณีเป็นการจ้างที่ปรึกษา โดยใช้งบประมาณจากแหล่งเงินช่วยเหลือหรือเงินกู้ซึ่งมีการกำหนดเงื่อนไขให้พิจารณาจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ

- กรณีได้รับการยืนยันเป็นหนังสือจากศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษาไทย กระทรวงการคลังว่าไม่มีที่ปรึกษาไทยในสาขาบริการหรืองานนั้น และไม่มีที่ปรึกษาของสถาบันการศึกษาของรัฐสามารถให้บริการได้

- กรณีเป็นการจ้างที่ปรึกษาของส่วนราชการในต่างประเทศ หรือมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในต่างประเทศ โดยหากไม่เป็นไปตามกรณีข้างต้น และมีความจำเป็นต้องจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ ให้เสนอรัฐมนตรีพิจารณา

6) ค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ปรึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ และไม่มีลักษณะเป็นงานประจำ ซึ่งเป็นรายการที่กำหนดไว้ในงบเงินอุดหนุนหรืองบรายจ่ายอื่น ให้พิจารณาตั้งงบประมาณในขอบเขตของงานที่สามารถเบิกจ่ายได้ภายในปีงบประมาณเท่านั้น

7) การจ้างที่ปรึกษาในส่วนหัวหน้าโครงการควรมีประสบการณ์ ระหว่าง 10 – 20 ปี สำหรับนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ควรมีประสบการณ์ ระหว่าง 5 - 10 ปี โดยให้พิจารณาจ้างสถาบันวิชาการของรัฐ หรือองค์กรที่ปรึกษาของรัฐเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติและประสบการณ์ให้เหมาะสมกับลักษณะงานของโครงการ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ

ด้านการเดินทางไปราชการต่างประเทศ

1) การเดินทางไปราชการต่างประเทศจะต้องตอบสนองต่อภารกิจหลักของส่วนราชการฯ และมีความจำเป็น ดังต่อไปนี้

(1.1) จัดส่งผู้แทนรัฐบาล คณะผู้แทนรัฐบาล หรือคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุม ปรึกษาหารือเจรจาธุรกิจ และดูงาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อประสานความร่วมมือและส่งเสริมนโยบายต่างประเทศเชิงรุกในด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การเมือง สังคมและวัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีกับนานาประเทศ

- เพื่อส่งเสริมและขยายสู่ทางการค้า การลงทุน เศรษฐกิจ และการบริการกับนานาประเทศ

- เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของนักธุรกิจไทยและสนับสนุน แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

ทางการค้าระหว่างกัน

(1.2) จัดส่งผู้แทนหรือคณะผู้แทนเข้าร่วมประชุม/สัมมนา ตามภารกิจของส่วนราชการฯ ในฐานะคณะกรรมการ กรรมการ คณะทำงาน สมาชิก ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ และได้รับเชิญจากนานาประเทศ เพื่อพัฒนา เพิ่มพูน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างประเทศ

(1.3) จัดการประชุมหรือการร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งส่วนราชการฯ ดำเนินการตามภารกิจและหรือตามนโยบายรัฐบาล

2) พิจารณาตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ เฉพาะกรณีที่มีพันธะผูกพันที่ชัดเจน เช่น กรณีที่มีข้อผูกพัน/ข้อตกลงกับองค์กร หรือหน่วยงานระหว่างประเทศ โดยพิจารณาระยะเวลาและจำนวนบุคลากรที่เดินทางไปเท่าที่จำเป็น

3) การตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ ควรต้องระบุประเทศให้ชัดเจน ไม่ควรระบุเป็นกลุ่มประเทศ

ด้านกองทุนและเงินหมุนเวียน รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน

1) ให้ตรวจสอบงบดุลและสถานะเงินสดคงเหลือ

2) หากมีเงินนอกงบประมาณหรือมีเงินสะสมคงเหลือจำนวนมาก เห็นควรให้พิจารณาใช้เงินจากแหล่งดังกล่าวก่อนเป็นอันดับแรก โดยปรับลดรายการหรือโครงการที่สามารถใช้จ่ายจากเงินนอกงบประมาณ และ/หรือแหล่งเงินอื่น ๆ ได้

1. หลักเกณฑ์การปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในกรณี ดังต่อไปนี้

1. โครงการ / รายการ ที่ความพร้อมยังไม่มีที่ชัดเจน เช่น โครงการที่ยังไม่มีความชัดเจนว่าหน่วยงานจะได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ดำเนินการ

2. อัตราค่าใช้จ่ายการฝึกอบรม สัมมนา โฆษณา ประชาสัมพันธ์ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศให้เป็นไปตามเกณฑ์/อัตราที่สำนักงานประมาณกำหนด

3. จำนวนกลุ่มเป้าหมายและระยะเวลาในการฝึกอบรม สัมมนา บุคลากรสนับสนุน ให้ตั้งตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมทั้งให้พิจารณาใช้สถานที่ของรัฐเป็นลำดับแรก

4. งบประมาณการฝึกอบรมสัมมนาที่มีความซ้ำซ้อนทั้งในด้านหลักสูตรและกลุ่มเป้าหมาย

5. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำของแจก/ของที่ระลึก เช่น กระเป๋า เสื้อ เป็นต้น ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม-ผู้จัดอบรม

6. ค่าใช้จ่ายการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ กรณีที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของหน่วยงาน

7. งบประมาณการจัดทำรายงานประจำปี ปฏิทิน ไดอารี่

8. การจ้าง Organizer และสื่อสัญจร (Press Tour) และสื่อหนังสือพิมพ์

9. จำนวนและระยะเวลา ในการจ้างที่ปรึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะงานของโครงการเพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ

10. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศให้ตั้ง เฉพาะกรณีที่มีพันธะผูกพันที่ชัดเจน เช่น กรณีที่มีข้อผูกพัน/ข้อตกลงกับองค์กร หรือหน่วยงานระหว่างประเทศ โดยให้พิจารณาปรับลดระยะเวลาและจำนวนบุคลากรลงตามความจำเป็น

11. โครงการ / รายการวิจัยที่เสนอตั้งไว้นอกแผนบูรณาการวิจัยและนวัตกรรม

12. ค่าจ้างเหมาบริการ รายการหรือโครงการที่หน่วยงานสามารถดำเนินการเองได้หรือสามารถให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทนได้ แทนการจ้างดำเนินการ

13. ระยะเวลาการจ้างที่ปรึกษา ในส่วนของหัวหน้าโครงการ โดยให้มีระยะเวลาในการจ้างไม่เกิน 2 ใน 3 ของระยะเวลาโครงการ

4.3 หลักการจำแนกประเภทหมวดรายจ่าย

รายจ่ายตามงบประมาณจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. รายจ่ายของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ
2. รายจ่ายงบกลาง

1. รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ หมายถึง รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้สำหรับแต่ละส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะ จำแนกออกเป็น 5 ประเภทบรรายจ่าย ได้แก่

- 1.1 งบบุคลากร
- 1.2 งบดำเนินงาน
- 1.3 งบลงทุน
- 1.4 งบเงินอุดหนุน
- 1.5 งบรายจ่ายอื่น

1.1 งบบุคลากร หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และค่าตอบแทนพนักงานราชการ รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

1.1.1 เงินเดือน หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่ข้าราชการและพนักงานของรัฐทุกประเภทเป็นรายเดือน รวมถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะเงินเดือน และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับเงินเดือน เช่น

- (1) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา และประธานสภาผู้แทนราษฎร
- (2) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของรองประธานวุฒิสภา รองประธานสภา ผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (3) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (4) เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มของประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (5) เงินประจำตำแหน่งขององคมนตรีและรัฐบุรุษ
- (6) เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการ
- (7) เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งข้าราชการการเมือง
- (8) เงินเพิ่มค่าวิชา (พ.ค.ว.)
- (9) เงินเพิ่มพิเศษค่าภาษามลายู (พ.ภ.ม.)
- (10) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งครูช่างอาชีวศึกษาตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา (พ.ค.ช.)
- (11) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.)
- (12) เงินเพิ่มประจำตำแหน่งที่ต้องฝ่าอันตรายเป็นปกติ
- (13) เงินเพิ่มพิเศษผู้ทำหน้าที่ปกครองโรงเรียนตำรวจ (พ.ร.ต.)
- (14) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ (พ.ข.ต.)
- (15) เงินสวัสดิการสำหรับการปฏิบัติงานประจำสำนักงานในพื้นที่พิเศษ
- (16) เงินค่าตอบแทนรายเดือนสำหรับข้าราชการ
- (17) เงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ

1.1.2. ค่าจ้างประจำ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ รวมถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะค่าจ้างประจำ และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับค่าจ้างประจำ เช่น

- (1) เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.)
- (2) เงินสวัสดิการสำหรับการปฏิบัติงานประจำสำนักงานในพื้นที่พิเศษ
- (3) เงินค่าตอบแทนรายเดือนสำหรับลูกจ้างประจำ
- (4) เงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของลูกจ้างประจำ

1.1.3. ค่าจ้างชั่วคราว หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างสำหรับการทำงานปกติแก่ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ รวมถึงเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับค่าจ้างชั่วคราว

1.1.4 ค่าตอบแทนพนักงานราชการ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานให้แก่พนักงานราชการ ตามอัตราที่กำหนดคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการกำหนด รวมถึงเงินที่กำหนดให้จ่ายในลักษณะค่าตอบแทนพนักงานราชการ และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับค่าตอบแทนพนักงานราชการ เช่น เงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของพนักงานราชการ

1.2 งบดำเนินงาน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานประจำ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

1.2.1 ค่าตอบแทน หมายถึง เงินที่จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานให้ทางราชการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด เช่น

- (1) เงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ
- (2) เงินตอบแทนตำแหน่งและเงินอื่นๆ ให้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง อาทิจ เงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เงินช่วยเหลือในการทำศพ
- (3) ค่าตอบแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกอาสาสมัครกาดินแดน ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- (4) ค่าตอบแทนกรรมการตรวจคะแนน กรรมการสำรอง และเสมียนคะแนนในการเลือกตั้ง
- (5) ค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจการจ้างและควบคุมงานก่อสร้างที่มีคำสั่งแต่งตั้งจากราชการ
- (6) ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความเจ็บป่วยนอกเวลาราชการและในวันหยุดราชการ
- (7) เงินรางวัลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- (8) เงินประจำตำแหน่งผู้บริหารในมหาวิทยาลัย
- (9) เงินสมนาคุณกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการ
- (10) เงินสมนาคุณวิทยากรในการฝึกอบรมของส่วนราชการ
- (11) เงินสมนาคุณอาจารย์สาขาวิชาที่ขาดแคลนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
- (12) เงินค่าฝ่าอันตรายเป็นครั้งคราว
- (13) เงินค่าที่พักผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ
- (14) เงินพิเศษที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างของสำนักงานราชการในต่างประเทศ ตามประเพณีท้องถิ่น

- (15) เงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ
- (16) เงินค่าสอนพิเศษและค่าสอนเกินภาระงานสอนในสถานศึกษาและสถานศึกษาอุดมศึกษา
- (17) เงินค่าตอบแทนการสอบ
- (18) ค่าพาหนะเหมาจ่าย
- (19) ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ
- (20) ค่ารักษาพยาบาลข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ
- (21) เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตรของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ
- (22) เงินตอบแทนพิเศษของข้าราชการผู้ได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงของอันดับ
- (23) เงินตอบแทนพิเศษของลูกจ้างประจำผู้ได้รับค่าจ้างขั้นสูงของตำแหน่ง
- (24) เงินตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดการจัดหารถประจำตำแหน่ง
- (25) เงินตอบแทนพิเศษรายเดือนสำหรับผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่พิเศษ

หมายเหตุ รายการที่ไม่ได้ระบุข้างต้น หน่วยงานต้องทำความเข้าใจกับกรมบัญชีกลาง เช่น ค่าตอบแทนอาสาสมัคร

1.2.2 ค่าใช้สอย หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ (ยกเว้นบริการสาธารณูปโภค สื่อสารและโทรคมนาคม) รายจ่ายที่เกี่ยวกับการรับรองและพิธีการ และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายอื่น ๆ

รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ เช่น

- (1) ค่าปักเสาพาดสายภายนอกสถานที่ราชการเพื่อให้ราชการได้ใช้บริการไฟฟ้า รวมถึงค่าติดตั้งหม้อแปลง เครื่องวัด และอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของการไฟฟ้า
  - (2) ค่าจ้างเหมาเดินสายไฟฟ้าและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าเพิ่มเติม รวมถึงการซ่อมแซม บำรุงรักษาหรือปรับปรุงระบบไฟฟ้า การเพิ่มกำลังไฟฟ้า การขยายเขตไฟฟ้า
  - (3) ค่าวางท่อประปาภายนอกสถานที่ราชการ เพื่อให้ราชการได้ใช้บริการน้ำประปา รวมถึงค่าติดตั้งมาตรวัดน้ำและอุปกรณ์ประปา ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา
  - (4) ค่าจ้างเหมาเดินท่อประปาและติดตั้งอุปกรณ์ประปาเพิ่มเติม รวมถึงการซ่อมแซม บำรุงรักษาหรือปรับปรุงระบบประปา
  - (5) ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งโทรศัพท์พื้นฐาน
  - (6) ค่าเช่าทรัพย์สิน รวมถึงเงินที่ต้องจ่ายพร้อมกับการเช่าทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่ารถยนต์ ค่าเช่าอาคารสิ่งปลูกสร้าง ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่ารับล่วงหน้า ยกเว้นค่าเช่าบ้าน และค่าเช่าตู้ไปรษณีย์
  - (7) ค่าภาษี เช่น ค่าภาษีโรงเรือน เป็นต้น
  - (8) ค่าธรรมเนียม ยกเว้น ค่าธรรมเนียมการโอนเงินในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)
  - (9) ค่าเบี้ยประกัน
  - (10) ค่าจ้างเหมาบริการ เพื่อให้ผู้รับจ้างทำการอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้าง แต่มิใช่เป็นการประกอบ ดัดแปลง ต่อเติม หรือปรับปรุงครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
  - (11) ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- กรณีเป็นการจ้างเหมาทั้งค่าสิ่งของและค่าแรงงานให้จ่ายจากค่าใช้จ่าย ส่วนกรณีที่ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สินเองให้ปฏิบัติ ดังนี้
1. ค่าจ้างเหมาแรงงานของบุคคลภายนอกให้จ่ายจากค่าใช้จ่าย

2. ค่าสิ่งของที่ส่วนราชการซื้อมาใช้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สินให้จ่ายจากค่าวัสดุ
รายจ่ายเกี่ยวกับการรับรองและพิธีการ เช่น

- (1) ค่ารับรอง หมายถึง รายจ่ายในการเลี้ยงรับรองของทางราชการ
- (2) ค่ารับรองประเภทเครื่องดื่ม
- (3) ค่าใช้จ่ายในพิธีทางศาสนา

รายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่าย อื่น ๆ เช่น

- (1) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ(ในประเทศ) เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่าพาหนะ เป็นต้น
- (2) ค่าเบี้ยเลี้ยงทหาร หรือตำรวจ
- (3) ค่าเบี้ยเลี้ยงพยาน หรือผู้ต้องหา
- (4) ค่าของขวัญ ของรางวัล หรือเงินรางวัล
- (5) ค่าพวงมาลัย ช่อดอกไม้ กระจาดดอกไม้ หรือพวงมาลา
- (6) ค่าชดใช้ค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน กรณีเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากการปฏิบัติงานราชการ
- (7) เงินรางวัลตำรวจคุ้มกันทรัพย์สินของทางราชการ
- (8) เงินรางวัลเจ้าหน้าที่
- (9) เงินประกันสังคม (ในฐานะนายจ้าง)
- (10) ค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา
- (11) ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
- (12) ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน

1.2.3 ค่าวัสดุ หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของที่มีลักษณะโดยสภาพ ไม่คงทนถาวร หรือตามปกติมีอายุการใช้งานไม่ยืนนาน สิ้นเปลือง หหมดไป หรือเปลี่ยนสภาพไปในระยะเวลาอันสั้น รวมถึงรายจ่ายดังต่อไปนี้

- (1) รายจ่ายเพื่อประกอบ ดัดแปลง ต่อเติม หรือปรับปรุงวัสดุ
- (2) รายจ่ายเพื่อจัดหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีราคาต่อหน่วยหรือต่อชุดไม่เกิน 20,000 บาท
- (3) รายจ่ายเพื่อจัดหาสิ่งของที่ใช้ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สินเพื่อให้สามารถใช้งานได้
ตามปกติ
- (4) รายจ่ายที่ต้องชำระพร้อมกับค่าวัสดุ เช่น ค่าขนส่ง ค่าภาษี ค่าประกันภัย ค่าติดตั้ง เป็นต้น

1.2.4 ค่าสาธารณูปโภค หมายถึง รายจ่ายค่าบริการสาธารณูปโภค สื่อสาร และโทรคมนาคม รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระพร้อมกัน เช่น ค่าบริการ ค่าภาษี เป็นต้น ตามรายการดังนี้

- (1) ค่าไฟฟ้า
- (2) ค่าประปา ค่าน้ำบาดาล
- (3) ค่าบริการโทรศัพท์ เช่น ค่าโทรศัพท์พื้นฐาน ค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่
- (4) ค่าบริการไปรษณีย์ เช่น ค่าไปรษณีย์ ค่าณัติ ค่าดวงตราไปรษณียากร ค่าเช่าตู้ไปรษณีย์ ค่าธรรมเนียมการโอนเงินในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)
- (5) ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม รวมถึงค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการสื่อสารและโทรคมนาคม เช่น ค่าโทรภาพ (โทรสาร) ค่าเทเลกซ์ ค่าวิทยุติดตามตัว ค่าวิทยุสื่อสาร ค่าสื่อสารผ่านดาวเทียม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงอินเทอร์เน็ตการ์ด และค่าสื่อสารอื่นๆ เช่น ค่าเคเบิลทีวี ค่าเช่าช่องสัญญาณดาวเทียม เป็นต้น

1.3 งบลงทุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการลงทุน ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

1.3.1 ค่าครุภัณฑ์ หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของที่มีลักษณะโดยสภาพทนถาวร หรือตามปกติมีอายุการใช้งานยืนนาน ไม่สิ้นเปลือง หมดไป หรือเปลี่ยนสภาพไปในระยะเวลาอันสั้น รวมถึงรายจ่ายดังต่อไปนี้

- (1) รายจ่ายเพื่อประกอบ ดัดแปลง ต่อเติม หรือปรับปรุงครุภัณฑ์
- (2) รายจ่ายเพื่อจัดหาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีราคาต่อหน่วยหรือต่อชุดเกินกว่า 20,000 บาท
- (3) รายจ่ายเพื่อซ่อมแซมบำรุงรักษาโครงสร้างของครุภัณฑ์ขนาดใหญ่ เช่น เครื่องบิน เครื่องจักรกลยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งไม่รวมถึงค่าซ่อมบำรุงปกติหรือค่าซ่อมกลาง
- (4) รายจ่ายที่ต้องชำระพร้อมกับค่าครุภัณฑ์ เช่น ค่าขนส่ง ค่าภาษี ค่าประกันภัย ค่าติดตั้ง เป็นต้น

1.3.2. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ติดต่อกับที่ดินและหรือ ดังต่อไปนี้

- (1) รายจ่ายเพื่อจัดหาที่ดิน สิ่งก่อสร้าง
- (2) รายจ่ายเพื่อปรับปรุงที่ดิน รวมถึงรายจ่ายเพื่อดัดแปลง ต่อเติม หรือปรับปรุงสิ่งก่อสร้างซึ่งทำให้ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
- (3) รายจ่ายเพื่อติดตั้งระบบไฟฟ้าหรือระบบประปา รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นการติดตั้งครั้งแรกในอาคาร ทั้งที่เป็นการดำเนินการพร้อมกันหรือภายหลังการก่อสร้างอาคารรวมถึงการติดตั้งครั้งแรกในสถานที่ราชการ
- (4) รายจ่ายเพื่อจ้างออกแบบ จ้างควบคุมงานที่จ่ายให้แก่เอกชนหรือนิติบุคคล
- (5) รายจ่ายเพื่อจ้างที่ปรึกษาในการจัดการหรือปรับปรุงที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง
- (6) รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง เช่น ค่าเวนคืนที่ดิน ค่าชดเชยกรรมสิทธิ์ที่ดิน ค่าชดเชยผลอาสิน เป็นต้น

1.4 งบเงินอุดหนุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงหรือเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้ราชการส่วนกลางตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาตำบล องค์การระหว่างประเทศ นิติบุคคล เอกชนหรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ รวมถึงเงินอุดหนุนบพระมหากษัตริย์ เงินอุดหนุนการศาสนาและรายจ่ายที่สำนักงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

งบเงินอุดหนุนมี 2 ประเภท ได้แก่

(1) **เงินอุดหนุนทั่วไป** หมายถึง เงินที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการ เช่น ค่าบำรุงสมาชิกองค์การอตุณิยมวิทยาโลก ค่าบำรุงสมาชิกสหภาพวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เงินอุดหนุนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด เงินอุดหนุนเพื่อบูรณะท้องถิ่น เป็นต้น

(2) **เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ** หมายถึง เงินที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการและตามรายละเอียดที่สำนักงบประมาณกำหนด เช่น รายการค่าครุภัณฑ์ หรือค่า สิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

รายจ่ายงบประมาณรายการใดจะเป็นรายจ่ายประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป หรือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้เป็นไปตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมิใช่ราชการส่วนกลางตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เช่น

- (1) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (2) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

หน่วยงานในกำกับของรัฐ เช่น

- (1) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- (2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- (3) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- (6) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- (7) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- (8) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

องค์การมหาชน เช่น

- (1) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- (2) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- (3) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
- (4) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- (5) สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา

องค์การระหว่างประเทศ เช่น

- (1) องค์การการค้าโลก
- (2) องค์การพลังงานโลก
- (3) องค์การสหประชาชาติ
- (4) สถาบันทางสื่อสารมวลชนแห่งเอเชีย
- (5) สมาคมไหมโลก
- (6) สถาบันสถิติระหว่างประเทศ
- (7) กองทุนประชากรแห่งประชาชาติ
- (8) องค์การอนามัยโลก
- (9) กรรมการกาชาดระหว่างประเทศ
- (10) สมาคมมหาวิทยาลัยระหว่างชาติ
- (11) สมาคมระหว่างประเทศต่างๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น

- (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) เทศบาล
- (3) องค์การบริหารส่วนตำบล

- (4) กรุงเทพมหานคร
- (5) เมืองพัทยา

นิติบุคคล เอกชน หรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ เช่น

- (1) นักเรียน นิสิต นักศึกษา
- (2) คณะกรรมการโอลิมปิก
- (3) สากลูกเสือแห่งชาติ
- (4) โครงการวิจัย
- (5) สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- (6) สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
- (7) สภากาชาดไทย
- (8) สภานายความ
- (9) เนติบัณฑิตยสภา
- (10) สมาคม หรือมูลนิธิต่างๆ

เงินอุดหนุนงบประมาณมหากษัตริย์ เช่น

- (1) ค่าใช้จ่ายในพระองค์
- (2) ค่าใช้จ่ายในพระราชฐานที่ประทับ
- (3) เงินพระราชกุศล
- (4) เงินค่าข้าวพระแก้วและเครื่องสังเวทยพระสยามเทวาธิราช
- (5) เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์
- (6) เงินเบี้ยหวัดข้าราชการฝ่ายใน

เงินอุดหนุนการศาสนา เช่น

- (1) ค่าใบเบิกของรถไฟของสังฆาธิการ
- (2) เงินอุดหนุนบูรณะวัด
- (3) เงินอุดหนุนการศึกษาปริยัติธรรม
- (4) เงินอุดหนุนการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์
- (5) เงินอุดหนุนคณะกรรมการกลางอิสลาม
- (6) เงินอุดหนุนฐานะจุฬาราชมนตรี
- (7) เงินอุดหนุนมิชซังต่างๆ
- (8) เงินอุดหนุนกิจกรรมของศาสนาอื่น
- (9) เงินอุดหนุนบูรณะศาสนสถานของศาสนาอื่น
- (10) เงินอุดหนุนยุวพุทธิกสมาคม
- (11) เงินอุดหนุนพุทธสมาคม
- (12) เงินนิตยภัต
- (13) เงินพระกฐิน
- (14) เงินบูชาภัณฑ์เทศน์

รายการที่สำนักงานประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบเงินอุดหนุน เช่น

- (1) ค่าฌาปนกิจ
- (2) ค่าสินบน
- (3) ค่ารางวัลนำจับ

1.5 งบรายจ่ายอื่น หมายถึง รายการที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่ง หรือ รายการที่สำนักงานประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้ เช่น

- (1) เงินราชการลับ
- (2) เงินค่าปรับที่จ่ายคืนให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง
- (3) ค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษา วิจัย ประเมินผล หรือพัฒนาระบบต่างๆ ซึ่งมีใช้เพื่อการจัดหา หรือปรับปรุงครุภัณฑ์ ที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง
- (4) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว
- (5) ค่าใช้จ่ายสำหรับหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ (ส่วนราชการ)
- (6) รายจ่ายเพื่อชำระหนี้เงินกู้
- (7) ค่าใช้จ่ายสำหรับกองทุน หรือเงินทุนหมุนเวียน

2. รายการจ่ายงบกลาง

รายการจ่ายงบกลาง หมายถึง รายการที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจโดยทั่วไปใช้จ่าย ตามรายการดังต่อไปนี้

- (1) "เงินเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ" หมายความว่า รายการที่ตั้งไว้เพื่อจ่ายเป็นเงินบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ เงินบำเหน็จลูกจ้างประจำ เงินทำขวัญข้าราชการและลูกจ้าง เงินทดแทนข้าราชการวิสามัญ เงินค่า ทดแทนสำหรับผู้ได้รับอันตรายในการรักษาความมั่นคงของประเทศ เงินช่วยเหลือข้าราชการบำนาญเสียชีวิต เงินสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่ มนุษยธรรม และเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ
- (2) "เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ" หมายความว่า รายการที่ตั้งไว้เพื่อจ่ายเป็น เงินสวัสดิการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้แก่ข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ ได้แก่ เงินช่วยเหลือ การศึกษาของบุตร เงินช่วยเหลือบุตร และเงินพิเศษในกรณีตายในระหว่างรับราชการ
- (3) "เงินเลื่อนขั้นเงินเดือนและเงินปรับวุฒิข้าราชการ" หมายความว่า รายการที่ตั้งไว้เพื่อจ่ายเป็นเงิน เลื่อนเงินเดือนข้าราชการประจำปี เงินเลื่อนเงินเดือนข้าราชการที่ได้รับเลื่อนระดับและหรือแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งระหว่างปี และเงินปรับวุฒิข้าราชการ
- (4) "เงินสำรองเงินสมทบและเงินชดเชยของข้าราชการ" หมายความว่า รายการที่ตั้งไว้เพื่อจ่ายเป็น เงินสำรอง เงินสมทบ และเงินชดเชยที่รัฐบาลนำส่งเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (5) "เงินสมทบของลูกจ้างประจำ" หมายความว่า รายการที่ตั้งไว้เพื่อจ่ายเป็นเงินสมทบที่รัฐบาล นำส่งเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้างประจำ
- (6) "ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ" หมายความว่า รายการที่ตั้งไว้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนพระราชภารกิจในการเสด็จพระราชดำเนินภายในประเทศและหรือ ต่างประเทศ และค่าใช้จ่ายในการต้อนรับประมุขต่างประเทศที่มาเยือนประเทศไทย
- (7) "เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น" หมายความว่า รายการที่ตั้งสำรองไว้เพื่อจัดสรรเป็น ค่าใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

(8) "ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" หมายความว่า รายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(9) "ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ" หมายความว่า รายจ่ายที่ตั้งไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือข้าราชการ รักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานของรัฐ

อนึ่ง นอกจากรายจ่ายรายการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นรายการหลักแล้ว พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีอาจตั้งรายจ่ายรายการอื่นๆ ไว้ในรายจ่ายงบกลาง ตามความเหมาะสมในแต่ละปี